

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ УКРАЇНИ

СИЛАБУС

з дисципліни «**ЧИТАННЯ ТА АНАЛІЗ ПАРТИТУР**»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	I-II
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	1-4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	4
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо-професійна програма	Оркестрова майстерність	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	64
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	56
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	Залік: 1,2,3 Екзамен: 4

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Костогриз Сергій Олександрович, доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostogryz.pdf
e-mail	sergukrinternet@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання результатів навчання здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи знань з інструментознавства, органології, диригування, які увійшли в систему академічного музичного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- термінологічну систему, що склалася в мистецтвознавстві та музичній естетиці в різних теоріях оркестрового виконавства;
- партитурну систему струнного оркестру, партитурну систему малого симфонічного оркестру, партитурні системи оркестрів народних інструментів, різних за складом;
- основні сучасні наукові дані та наукові результати в галузі акустики музичних інструментів;
- терміни та назви інструментів, що найчастіше зустрічаються в партитурах, українською, російською, італійською, німецькою мовами.
- подібності та відмінності в техніках звукоутворення на різних інструментах, що базуються на певних акустичних механізмах та закономірностях роботи виконавського у апарату;
- особливості звуковидобування в оркестровому виконавстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти**:

- застосовувати базові знання з теоретичних основ народно-інструментального мистецтва щодо провідних питань виконавської практики артиста-виконавця;
- вивчати та накопичувати провідний досвід педагогів, передових методик виховання професіональних виконавців, що використовуються фахівцями в різних країнах на практиці;
- використовувати у своїй виконавській практиці основні принципи професійної підготовки;
- читати партії транспонуючих інструментів;
- при читанні партитури на фортепіано розподіляти нотний текст між правою та лівою рукою;
- одночасно читати текст з багатьох нотноносців;
- вільно орієнтуватися в партитурі й читати на фортепіано з аркуша партитури різної фактури і складності;
- візуально сприймати партитури;
- застосовувати базові терміносистеми методико-теоретичної сфери народно-інструментального мистецтва.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування програмних **результатів навчання:**

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Тема 1. Читання партій струнних смичкових інструментів та їхніх сполучень. Аналіз та гра на фортепіано нотних прикладів, що відповідають темі заняття. Читання партій в альтовому та теноровому ключах.

Тема 2. Читання партій дерев'яних духових інструментів та їхніх сполучень. Аналіз та гра партій транспонуючих інструментів (кларнет in B, in A, англійський рожок in F). Читання октавних переміщень у партіях малої флейти, контрфагота.

Тема 3. Читання партій мідних духових інструментів та їхніх сполучень. Аналіз та гра на фортепіано нотних прикладів, що відповідають темі заняття. Аналіз та гра партій транспонуючих інструментів (труба in B, валторна in F). Читання партії тромбона в теноровому та басовому ключах.

Тема 4. Фактура оркестрових творів. Поняття про фактуру. Фактура оркестрового твору, його елементи: мелодія, підголосок, гармонійний супровід, поліфонічний голос, оркестрова педаль, фігурація, басовий голос. Оркестрові функції голосів.

Тема 5. Читання партитур для симфонічного оркестру. Партитура симфонічного твору. Склад симфонічного оркестру, розташування інструментів і голосів у партитурі. Визначення оркестрових функцій голосів. Виконання на фортепіано окремих груп оркестру. Можливі спрощення оркестрової фактури при перекладанні оркестрового твору для фортепіано.

Тема 6. Читання партитур для оркестрів народних інструментів, різних за складом. Докладний, усебічний музично-теоретичний аналіз партитур музичних творів для народного оркестру. Художній зміст, стиль, жанр, форма. Ладогармонійний план і метроритмічна структура. Аналіз оркестрової фактури.

Форми та технології навчання

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти відвідують аудиторні заняття (лекції та практичні заняття). У процесі самостійної роботи здобувачі поглиблено вивчають матеріал навчальної дисципліни, виконують запропоновані завдання.

Навчальні ресурси

Навчання проводиться в аудиторіях ХНУМ імені І.П. Котляревського та за допомогою безкоштовних інтернет сервісів

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS.

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E

35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

90-100 балів – Здобувач грає на фортепіано партії однієї з груп інструментів, що входять до складу партитури, у заданому темпі, із транспозицією. Володіє повним обсягом знань щодо будови партитури та класифікації різновидів оркестрів, ансамблів. Здобувач грає на фортепіано партії двох груп інструментів, що входять до складу партитури, у заданому темпі, із транспозицією. Володіє повним обсягом знань щодо будови партитури та класифікації різновидів оркестрів, ансамблів.

82-89 балів – Здобувач грає на фортепіано партії однієї з груп інструментів, що входять до складу партитури, майже у заданому темпі, із транспозицією. Володіє достатнім обсягом знань щодо будови партитури та класифікації різновидів оркестрів, ансамблів. Здобувач грає на фортепіано партії двох груп інструментів, що входять до складу партитури, майже у заданому темпі, із транспозицією. Володіє достатнім обсягом знань щодо будови партитури та класифікації різновидів оркестрів, ансамблів.

75-81 балів – Здобувач грає на фортепіано партії однієї з груп інструментів, що входять до складу партитури, у помірному темпі, із транспозицією. Володіє недостатнім обсягом знань щодо будови партитури. Здобувач грає на фортепіано партії двох груп інструментів, що входять до складу партитури, у помірному темпі, із транспозицією. Володіє недостатнім обсягом знань щодо будови партитури.

64-74 балів – Здобувач грає на фортепіано партії однієї з груп інструментів, що входять до складу партитури, у повільному темпі, із транспозицією. Володіє достатнім обсягом знань щодо будови партитури. Здобувач грає на фортепіано партії двох груп інструментів, що входять до складу партитури, у повільному темпі, із транспозицією. Володіє достатнім обсягом знань щодо будови партитури.

60-63 балів – Здобувач грає на фортепіано партії однієї з груп інструментів, що входять до складу партитури, у дуже повільному темпі, без транспозиції. На елементарному рівні володіє знаннями щодо історії походження деяких інструментів. Здобувач грає на фортепіано вибірково партії з двох груп інструментів, що входять до складу партитури, у дуже повільному темпі, без транспозиції. На елементарному рівні володіє знаннями щодо історії походження деяких інструментів.

35-59 балів – Здобувач грає на фортепіано партії трьох інструментів, що входять до складу партитури, у дуже повільному темпі, із порушенням ритму, без транспозиції.

1 -34 балів – Здобувач освіти грає на фортепіано партію одного з інструментів, що входять до складу партитури, у дуже повільному темпі, із порушенням ритму, без транспозиції. Здобувач грає на фортепіано партії двох інструментів, що входять до складу партитури, у дуже повільному темпі, із порушенням ритму, без транспозиції.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І.П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І.П.Котляревського».

Рекомендовані джерела

1. Білоус В. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Київ, 2005. 16 с.
2. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва : посібник. Київ : НМАУ імені П.І.Чайковського, 1998. 223 с.
3. Жолдак Б. Музичні війни, або талан Віктора Гуцала: Художньо-документальна повість / Вступ. ст. В.Юхимовича. Київ: Криниця, 2004. 64 с.
4. Комаренко В. Робота з самодіяльним оркестром народних інструментів. Київ : Мистецтво, 1955. 85 с.
5. Лошков Ю. Володимир Андрійович Комаренко. Харків, 2002. 128 с.
6. Москаленко В. Музичний твір як текст // Київське музикознавство. Київ, 2001. Вип. 7. С. 3–10.
7. Опарик Л. Комунікативний аспект музично-виконавського висловлювання // Науковий вісник. Київ, 2003. Вип. № 26. С. 215–225.
8. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків, 2002. 370 с.
9. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти [Навчальний посібник]. Київ: ДАКККІМ, 2005. 264 с.